

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací materiál vytvořený v projektu OP VK

Název školy:	Gymnázium, Zábřeh, náměstí Osvobození 20
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0211
Název projektu:	Zlepšení podmínek pro výuku na gymnáziu
Číslo a název klíčové aktivity:	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Anotace

Název tematické oblasti:	Jazyk, komunikace a sloh pro vyšší gymnázium
Název učebního materiálu:	Charakteristika - stylistické a jazykové cvičení
Číslo učebního materiálu:	VY_32_INOVACE_CJ0204
Vyučovací předmět:	Český jazyk a literatura
Ročník:	3. ročník čtyřletého gymnázia, 7. ročník osmiletého gymnázia
Autor:	Mgr. Radka Stražilová
Datum vytvoření:	12. 4. 2014
Datum ověření ve výuce:	28. 5. 2014
Druh učebního materiálu:	pracovní list
Očekávaný výstup:	Student mezi ukázkami textů identifikuje charakteristiku, svůj názor dokáže odůvodnit, pozná charakteristiku přímou a nepřímou, vyhledá stylistické a jazykové chyby a opraví je.
Metodické poznámky:	Osvědčilo se plnit úkoly postupně – společně přečteme zadání jednotlivých úkolů, pak studenti pracují samostatně (písemně formulují odpovědi), nakonec ústní formou zkontrolujeme správnost řešení. Součástí materiálu je list pro učitele.

Charakteristika - stylistické a jazykové cvičení

1. Posud', která z ukázek je příkladem charakteristiky. Svou odpověď odůvodni.

a) Ozvalo se zvonění, kolem přešli nějací mladí muži, ohyzdní a drzí. Chvátili, ale přitom dávali pozor, jaký budí dojem. Čekárnou přešel i Petr ve své livreji a botkách, s tupým živočišným obličejem, a přistoupil k Anně, aby ji doprovodil k vozu. Povykující muži ztichli, když šla kolem po nástupišti, a jeden cosi zašeptal druhému, jistěže nějakou ohavnost. Anna vystoupila na vysoké stupátko a usedla sama v kupé na pérované sedadlo, kdysi bílé, teď už zašpiněné. Kabela poskočila na pérách a zůstala ležet. Petr s pitomým úsměvem smekl u okna na rozloučenou svůj přemovaný klobouk, drzý průvodčí přibouchl dvířka a otočil klíčkou.

Ohyzdná dáma s honzíkem (Anna si v duchu tu ženu svlékla a zhržila se její šerednosti) a strojeně se smějící děvčátko proběhly podél vozu.

b) Brzy po strýčkovi otevřela dveře služka – podle pleskání nohou zřejmě bosá – a do místnosti vešla s velkým, plně zastavěným podnosem silná, ruměná hezká žena asi čtyřicetiletá, s dvojitou bradou a s plnými červenými rty. Vypadala pohostinsky a zároveň důstojně, z očí a z každého jejího pohybu vyzařoval půvab, když si s přívětivým úsměvem prohlédla hosty a uctivě se jim poklonila. Přes svou více než neobvyklou tloušťku, která ji nutila vypínat prsa a břicho dopředu a zaklánět hlavu, měla tato žena (strýčkova hospodyně) neobyčejně lehkou chůzi. Přistoupila ke stolu, postavila na něj podnos a bílými buclatými rukama obratně vyndávala a rozestavovala po stole láhve, slané pečivo a ostatní pohoštění. Když byla hotova, odešla od stolu a s úsměvem zůstala stát u dveří.

c) Nedá se říci, že by se mezi mnou a Žeňou vyvinulo přátelství, ačkoli jsme se neustále navštěvovaly, přesněji řečeno, ačkoli jsem neustále potřebovala její radu a pomoc. Obojí mi ochotně poskytovala, leč důvěrným hovorům se vyhýbala. Věděla jsem jen, že je vdova a Jirinka je její nevlastní dcerou. Vdovy to zde neměly lehké. Většinou se hleděly znovu provdat, jenže v úvahu přicházel zas jen vdovec, který hledal hospodyně.

Fantazie neustále předbíhala její obratné ruce. Hnala se za svou vidinou jako v horečce. Nikdy jsem ji neviděla zahálet. Když jsme u ní večer vysedávali s Jozou a Luckou, protože od její chalupy byla pohádková vyhlídka, odpočívala tak, že se dívala mlčky do kraje a tikala jehlicemi.

Lucka k ní chovala zvláštní cit, jaký ji nepoutal k nikomu jinému. Prý od dětství.

2. V ukázkách z předchozího úkolu vyhledej příklad charakteristiky:

- a) přímé
- b) nepřímé

3. Vyhledej stylistické a pravopisné nedostatky a odstraň je. Třemi tečkami jsou odděleny pasáže patřící k sobě.

...obličej zdobí nádherné čokoládové oči lemované dlouhými natočenými řasami a klenuté perfektně upraveným obočím...pomalu se nořím do zašmodrchaného klubka mých vlastních myšlenek... Když jsem Standu uviděl, tak jsem si ho v hlavě zhodnotil, jako to občas dělám já i jiní lidé, když někoho vidí poprvé v životě. ...I přesto, že už není nejmladší je poněkud obtloustlý a občas si postěžuje, že ho něco bolí... Muži, kterému je 48 let je plný elánu a radosti. ... Kdokoli ji požádá o pomoc, velice ráda a s úsměvem mu pomůže. ...Je také upřímná, což si, myslím, že je důležitá vlastnost. ... Ty nejniternější pocity a vlastnosti odhalujeme tím, že toho člověka lépe poznáváme. Stejně tak i má dobrá kamarádka. Na první pohled je to tichá, utáplá dívenka, co stále sedí doma a nevytáhne paty ze svého pokoje. Opravdu. Má drobnou postavu... Ti kteří mě znají, ví, že to nekřičím doopravdy... Třeba jedna z mých kamarádek. Znáám ji už od první třídy, tenkrát jsem nevnímala chování lidí, ale teprve, až teď postupem času mi došlo jaká je. Kdyby jste se s ní seznámili, pomyslíte si, že je to opravdu chytrá dívka... Dokáže potěšit když není zrovna nejlíp pouhým úsměvem a já vím, že bude lépe. ...

Charakteristika - stylistické a jazykové cvičení, pro učitele

1. Posud', která z ukázek je příkladem charakteristiky. Svou odpověď odůvodni.

Charakteristika je v ukázce c), v předchozích převažuje popis prostý.

2. V ukázkách z předchozího úkolu vyhledej příklad charakteristiky:

a) **přímé** – např. ukázka a) *Ozvalo se zvonění, kolem přešli nějací mladí muži, ohyzdní a drzí.*

b) **nepřímé** – téměř celá ukázka c)

3. Vyhledej stylistické a pravopisné nedostatky a odstraň je. Třemi tečkami jsou odděleny pasáže **patřící k sobě**. (*zdůrazněny jsou jen nejnvýraznější chyby*)

...obličej zdobí nádherné čokoládové **oči** lemované dlouhými natočenými řasami a **klenuté perfektně upraveným obočím**... pomalu se nořím do zašmodrchaného klubka **mých** vlastních myšlenek... Když jsem Standu uviděl, tak jsem si ho v hlavě **zhodnotil**, jako to občas dělám já i jiní lidé, když někoho vidí poprvé v životě. ...I přesto, že už není nejmladší, je poněkud obtloustlý a občas si postěžuje, že ho něco bolí... **Muži**, kterému je 48 let, **je plný elánu a radosti**. ... **Kdokoli ji požádá** o pomoc, velice ráda a s úsměvem **mu pomůže**. ... Je také upřímná, **což si, myslím, že je** důležitá vlastnost. ... Ty nejnítěrnější pocity a vlastnosti odhalujeme tím, že toho člověka lépe poznáváme. (**návaznost!**) Stejně tak i má dobrá kamarádka. Na první pohled je to tichá, **ut'áplá** dívka, co stále sedí doma a nevytáhne paty ze svého pokoje. Opravdu. (**návaznost!** – **po povahových vlastnostech skok na vzhled** →) Má drobnou postavu... Ti kteří mě znají, **ví**, že to nekřičím doopravdy... Třeba jedna z mých kamarádek. **Znám ji už od první třídy, tenkrát jsem nevnímala chování lidí, ale teprve, až teď postupem času mi došlo, jaká je**. **Kdyby jste se** s ní seznámili, pomyslíte si, že je to opravdu chytrá dívka... Dokáže potěšit, když není zrovna nejlíp, pouhým úsměvem a já vím, že bude lépe. ...